

บทที่ ๒

ประวัติความเป็นมาของภาษาไทย

๒.๑ ประวัติความเป็นมาของภาษาไทย

ภาษาไทยมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน จนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทยไปแล้ว เพื่อดำเนินการวิจัยภาษาที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยในเชิงลึกจึงมีความจำเป็นต้องรู้ความเป็นมาของภาษาไทย ดังนั้นในบทนี้ ขอเสนอความเป็นมาของภาษาไทยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

๒.๒ ความหมายของภาษา

คำว่า “ภาษา” มาจากคำว่า “ภาษา” ชาติ เป็นคำกริยาในภาษาสันสกฤตแปลว่า “พูด” “กล่าว” ไทยใช้เป็นคำนามว่า “ภาษา” แปลว่า คำพูด

คืออาการแสดงความในใจของคนออกมาให้ผู้อื่นทราบ อาจเป็นอาการ สิ่งของ หรือลายลักษณ์อักษรก็ได้ แต่อาการหรือสิ่งของนั้นต้องเป็นสื่อ ซึ่งช่วยเหลือให้ผู้อื่นทราบความเข้าใจได้ การทำใบ้ก็เป็นวิธีหนึ่งซึ่งอาจเข้าใจได้โดยไม่ต้องศึกษา การเขียนรูปก็เป็นอีกวิธีหนึ่งซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยตลอด

๒.๓ กำเนิดของภาษา

๒.๓.๑ เกิดจากการเลียนเสียงธรรมชาติ (Onomatopocia Language) เช่น เสียงสัตว์ร้อง ลมพัด ฝนตก คลื่นทะเล การเคาะไม้ กระทบ ฉาบ ฉิ่ง กลอง เป็นต้น เหล่านี้อาจคิดเพี้ยนไปตามท้องถิ่น

๒.๓.๒ เกิดจากเสียงอุทาน (Interjectional Language) ได้แก่ ภาษาซึ่งมนุษย์อุทานออกมาตามอารมณ์ของตน เช่น ดีใจ เสียใจ ทำให้เป็นเสียง ห้าวเราะ ร้องไห้ บางครั้งคลอออกมาเป็นเสียงดนตรี

๒.๓.๓ เกิดจากเลียนเสียงเด็กพูด (Nursery Language) เช่น เมื่อยังเป็นเด็กเล็กมักร้องเสียงคังว้าก ๆ ซึ่งทำให้เกิดคำที่มักเกิดเป็นเสียง “วอ” ขึ้นเช่น แว้ ว่า วัก เว้น ว้าก วัว เมื่อสอนพูดก็พูด อ้อ อ้อ แอ้ แอ้ และรู้จักใช้ริมฝีปากพูด ฯลฯ

๒.๓.๔ เกิดจากมนุษย์เรียกกัน เพื่อให้มีภาษามากขึ้น มนุษย์เจริญขึ้นจึงสมมุติสิ่งต่าง ๆ ขึ้น และถ้าเห็นสิ่งใดมีรูปร่างลักษณะ สี ขนาด ฯลฯ เท่าหรือเหมือนสิ่งใดที่เคยพบใช้อยู่ ก็ตั้งชื่อไป

ตามนั้น ปราชญ์ทางภาษากล่าวว่า มนุษย์ตั้งภาษาขึ้นจากอายตนะ ๖ ประการ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เกือบทั้งสิ้น^๑

๒.๔ ลักษณะของภาษาไทย

ภาษาไทยมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองแตกต่างจากภาษาอื่น การใช้ให้ได้ผลสมความมุ่งหมายจะต้องรู้จักลักษณะของภาษาอย่างแท้จริงเสียก่อน มิฉะนั้นจะไม่สามารถหยิบยกหรือสามารถเลือกถ้อยคำได้ถูกต้อง

๒.๕ ภาษาไทยมีตัวอักษรเป็นของตนเอง

ภาษาไทยมีตัวอักษรเป็นของตนเอง เป็นที่น่าภาคภูมิใจยิ่ง บางชาติไม่มีภาษาของตนเอง ต้องใช้ภาษาอื่น บางชาติมีภาษาของตนเองแต่ต้องใช้อักษรของชาติอื่น พระเจ้าวรวงศ์กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ได้ทรงกล่าวถึงตัวอักษรไทย ว่า “พ่อขุนรามคำแหงได้ทรงบัญญัติตัวอักษรไทยขึ้นโดยดัดแปลงแบบอักษรขอมโบราณและอักษรมอญโบราณที่ใช้กันอยู่ก่อนบ้างนั้น ก็ได้บัญญัติขึ้นเพื่อให้เหมาะสมแก่ภาษาไทยเป็นส่วนมาก แต่แล้วก็ได้มีอักษรเพิ่มขึ้นมา เพื่อถ่ายตัวอักษรภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต ซึ่งเขียนต่างกันแต่ออกเสียงเหมือนกัน”^๒

อีกอย่างหนึ่งลักษณะภาษาไทย ได้กล่าวแล้วว่าเป็นเป็นภาษาคำโดดและเรียงคำ ดังนั้นหากจะสังเกตภาษาไทยแล้วจะพบได้ดังนี้

๒.๕.๑ คำโดยทั่วไปเป็นพยางค์เดี่ยวโดด ๆ เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง ลูก นก เสือ ช้าง ไฟ แดง สูง คำที่มากพยางค์มักเป็นคำมาจากภาษาอื่นเช่น สตรี สำราญ สุนัข อาจารย์ แสตมป์

๒.๕.๒ มาตราตัวสะกดมี ๘ มาตรา คือ คำไทยแท้จะมีตัวสะกดตามมาตราและไม่มีกัณฑ์ คือ

แม่ กก ใช้ “ก” เป็นตัวสะกด แต่แม่ กง ใช้ “ง” เป็นตัวสะกด

แม่ กค ใช้ “ค” เป็นตัวสะกด แต่แม่ กน ใช้ “น” เป็นตัวสะกด

แม่ กบ ใช้ “บ” เป็นตัวสะกด แต่แม่ กม ใช้ “ม” เป็นตัวสะกด

แม่ เกย ใช้ “ย” เป็นตัวสะกด แต่แม่ เกอว ใช้ “ว” เป็นตัวสะกด

มีตัวอย่างมากมายเช่น ขาดแคลน ขมขื่น ข้างของ ร่วงโรย ของจัน เย็นจ๋า พบปะ กิดถึง ฯลฯ^๓

^๑ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, หนังสืออ้างอิง หลักภาษาไทย ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๐), หน้า ๑-๒.

^๒ จำนงค์ ทองประเสริฐ, ภาษาไทย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๐) หน้า ๑๑๙-๑๒๖.

^๓ อ่างแล้ว. จำนงค์ ทองประเสริฐ, ภาษาไทย, หน้า ๑๒๗.

๒.๕.๓ คำไทยเดิมไม่นิยมวิธีควบกล้ำ คำควบกล้ำจึงเป็นคำภาษาอื่น เช่น เกรียงไกร ทวย ปราย สมร สลบ สนทยา อาจมีคำไทยที่มีเสียงควบกล้ำบ้างแต่เรารับอิทธิพลจากภาษาอื่น มาใช้นั่นเอง

๒.๕.๔ คำไทยไม่มีวิภัติ ปัจจัย มาลา วาจก กาล ฯลฯ แสดงไว้ในคำนั้น แต่เราใช้คำวิเศษประกอบให้รู้เช่น กินแล้ว วัตัวเมียกำลังจะตายแล้ว เป็นต้น

๒.๕.๕ ในภาษาคำขยายอยู่หลังคำที่ถูกขยายเช่น คนสูง ม้าอ้วน เคนดี ๆ อย่าพูดพล่อย เป็นต้น

๒.๕.๖ ถ้าเราผสมคำให้มีความหมายพิสดารออกไปก็นำคำมาผสมกันเข้าโดยวิธีเรียงคำ เช่น นักเรียน ดับเปิด โรงเรียน เจ้าแผ่นดิน เป็นต้น

๒.๕.๗ ภาษาไทยแท้ไม่มีการันต์ คำทุกคำสามารถอ่านออกเสียงได้ตลอดเมื่อนำบาลีสันสกฤตมาใช้ก็ต้องลงการันต์ เพื่อให้สะดวกแก่ลิ้นคนไทยเช่น พรหมณ์ นิรันดร์ จันทร^๑

จะเห็นได้ว่าลักษณะของภาษาไทยนั้น เป็นภาษาคำโดดเหมือนภาษาตะวันออก เช่น จีน ญี่ปุ่น เวียดนาม เกาหลี เป็นต้น ไม่มีวิภตฺปัจจัย เหมือนภาษาบาลีและสันสกฤต การพูดสนทนาจึงมีความหมายในตัวไม่ต้องแปล เว้นไว้แต่ภาษาโบราณที่เลิกใช้แล้ว แต่ก็ยังมีน้อยมาก ดังนั้นตำราเรียนถ้ามีภาษาไทยอย่างเดียวจะไม่มีปัญหาสำหรับเด็ก ๆ แต่ที่ยากเพราะมีภาษาอื่นผสมจึงมักจะมีปัญหาเรื่องตัวสะกดและ การันต์ การวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นภาษาไทยที่กลมกลืนกับภาษาอื่นที่มีความสำคัญและเพื่อความไพเราะสวยงามของภาษา

๒.๖ ภาษาไทย

๒.๖.๑ **อักษรวิธี** ความหมาย อักษรระ หรือ อักษร คือเครื่องหมายที่เราใช้เขียนแทนคำที่มนุษย์ให้พูดกัน คำว่า อักษรวิธี หมายถึงกฎเกณฑ์ของอักษรซึ่งกล่าวถึงรูปร่างลักษณะของตัวอักษร พร้อมทั้งการเขียนและการอ่าน ตลอดจนวิธีการใช้ตัวอักษรนั้น ๆ ด้วย

เสียงในภาษาไทย มี ๓ ประการคือ

๑) เสียงแท้ คือเสียงที่เปล่งออกมาจากลำคอโดยตรง เช่น อา อือ เออ เป็นต้น เรียกอีกอย่างว่า สระ

๒) เสียงแปร คือเสียงที่เปล่งออกมากระทบส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือหลายส่วนในปาก ได้แก่ คอ เพดาน ปุ่มเหงือก ไรฟัน ริมฝีปาก ซึ่งทำให้เกิดเป็นเสียงต่าง ๆ เช่น กอ จอ กอ ทอ บอ เป็นต้น และนักปราชญ์ได้ประดิษฐ์อักษรขึ้นแทนเสียงแปรเรียกว่า พยัญชนะ

^๑ อ่างแล้ว, กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, หนังสืออ้างอิง หลักภาษาไทย, หน้า ๕.

๓) เสียงคนตรี คือเสียงแท้หรือเสียงแปร ที่ผันเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ เหมือนเสียงคนตรี เช่น กา ข่า ข้ำ คำ ขา และปราชญ์ได้ตั้งรูปอักษรขึ้นแทนเสียงคนตรีเรียกว่า วรรณยุกต์^๑

๒.๖.๒ **วจีวิภาค** คือระเบียบคำไทย เมื่อทราบชนิดของคำต่าง ๆ เป็นเบื้องต้นแล้ว ต้องทราบถึงแบบแผนหรือระเบียบที่จะใช้คำต่าง ๆ นั้นให้ถูกต้องด้วย ท่านจำแนกระเบียบการใช้คำไทยไว้ ๘ ประการคือ

๑) บุรุษ	๒) เพศ	๓) พจน์	๔) การก
๕) มาลา	๖) กาล	๗) วาจก	๘) ราชาศัพท์ ^๒

๒.๖.๓ **วากยสัมพันธ์** แปลว่า การเกี่ยวข้องของคำพูด เพราะโดยปรกติในการพูดก็ตีเขียนก็ดี เราต้องนำถ้อยคำมาเรียงกันให้ได้ความ ถ้อยคำที่นำมาเรียงกันนี้ย่อมต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และต่างก็มีหน้าที่เฉพาะในถ้อยคำนั้นเช่น เป็นประธาน กริยา กรรม ขยายประธาน ขยายกริยา ขยายกรรม^๓ ซึ่งจะอธิบายในลักษณะของภาษาไทยต่อไป

๒.๖.๔ **ฉันทลักษณ์** ร้อยกรอง ได้แก่ คำประพันธ์ประเภทกวีนิพนธ์หรือฉันทลักษณ์นั้น ถือกันว่าเป็นภาษาที่ประณีตละเอียดอ่อน จึงเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าร้อยกรอง มักใช้เรียนและสอนกันในราชสำนักก่อนที่จะแพร่หลายมาสู่ประชาชนทั่วไปจนได้รับความนิยมแตกต่างกันมาก ในบางสมัย คำประพันธ์ประเภทนี้น่าจะได้รับอิทธิพลจากบทสวดมนต์ หรือบทคาถาต่าง ๆ ที่มีในพระไตรปิฎก ตัวอย่างเช่น อุตตาคี อุตตโน นาโถ โภคี นาโถ ปโร สียา หากนับดูจะได้วรรคละแปดคำพอดีไม่มีขาดเกิน เมื่อนำมาเทียบแต่งในภาษาไทยจึงคิดบังคับให้อยู่ในแปดคำตามอย่างและอนุโลม ๖-๕ คำบ้าง โดยวางจังหวะสัมผัสตามความนิยม สำหรับคาถาต่าง ๆ ในภาษาบาลีนั้นจะอยู่ในรูปของฉันทซึ่งมีมากมายหลายชนิด เมื่อนำมาเทียบแต่งในภาษาไทยจึงเป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่งที่มีระเบียบบังคับหนักเบาและกำหนดคณะ อันมีบัญญัติอยู่ในคัมภีร์วุตโตทัย แต่ในภาษาไทยเพิ่มเติมสัมผัสขึ้นอีกเพื่อความไพเราะอย่างคำประพันธ์ชนิดอื่น ๆ ฉันทนั้นก็มีแบบที่นิยมแต่งกันดังนี้ “ฉันทในคัมภีร์วุตโตทัยนั้น มี ๒ พวกคือ ฉันทที่วรรณพฤติมี ๘๑ ชนิด และฉันทมาตราพฤติมี ๒๗ ชนิดรวมกันเป็น ๑๐๘ ชนิด ฉันทที่คนไทยนิยมแต่งมากนั้นได้แก่ฉันทวรรณพฤติ เพราะลีลาในการแต่งง่ายกว่าฉันทมาตราพฤติ เนื่องจากฉันทเป็นคำประพันธ์ที่แต่งยากในภาษาไทย เพราะต้องมีกฎที่บังคับให้ใช้คำ ครุ ลหุ ซึ่งส่วนใหญ่ต้องนำมาจากภาษาบาลี จึงหาวิธีแต่งให้

^๑ อ้างแล้ว, กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, **หนังสืออ้างอิง หลักภาษาไทย**, หน้า ๓๓๓.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๔.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐๑.

เหมาะสมในภาษาไทยโดยเฉพาะ รวมแล้วจึงมีคำประพันธ์ที่นิยมแต่งในภาษาไทยดังนี้ ชนิดของคำประพันธ์มีกล่าวไว้ในตำราฉันทลักษณ์ ๖ ชนิดคือ

- ๑) โคลง
- ๒) กลอน
- ๓) ร่าย
- ๔) ลิลิต
- ๕) ฉันท์
- ๖) กล

ส่วนกาพย์ชนิดต่าง ๆ นั้นท่านจัดไว้ในหมวักันท์ซึ่งกำหนดให้แต่งไม่ต้องบังคับ ครุ ลหุ เพื่อให้ง่ายในการแต่งแบบไทย

ถ้าแบ่งให้พิสดารและตามความนิยมของท้องถิ่นก็จะได้ดังนี้

- ๑) โคลง
- ๒) ฉันท์
- ๓) กาพย์
- ๔) กลอน
- ๕) ร่าย
- ๖) กานต์
- ๗) คำว
- ๘) กาพย์ (เหนือ)
- ๙) กาบ (อีสาน)
- ๑๐) กอน (อีสาน)

ฉันทลักษณ์จัดเป็นกวีนิพนธ์ หรือคำประพันธ์ที่เป็นร้อยกรอง การแต่งคำประพันธ์กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่าย ลิลิต นี้ผู้ประพันธ์รู้เรื่องร้อย ต้องเป็นคนคนที่เด่นในภาษาบาลีหรือเรียนบาลีซึ่งมีมากสมัยตั้งแต่ก่อนสุโขทัย มาจนถึงประวัติศาสตร์ชาติไทย สมัยต่าง ๆ โดยเฉพาะพระสงฆ์และราชสำนัก พระมหากษัตริย์ในอดีตแทบทุกพระองค์ทรงศึกษาภาษาบาลี บางพระองค์ทรงพระราชนิพนธ์เป็นภาษาบาลีได้ ฉันทลักษณ์ไทยจึงได้แบบอย่างการแต่งฉันท์ แบบบาลี ต่อมาจึงมีการประพันธ์บทร้อยกรองเป็นของตนเองขึ้น เช่น โคลง กาพย์ เพื่อแข่งขันในการเขียนคำประพันธ์

คำร้อยกรองถือเป็นภาควี มีความไพเราะ เป็นความงามของภาษาอีกแบบหนึ่งที่นิยมกันมาในบางสมัย จนปัจจุบันคงเหลือแต่กลอน ๘ โคลงสี่สุภาพ กาพย์ยานี ๑๑ ที่เป็นกลอนที่แต่งง่ายและอ่านงานง่าย คาดว่าในอนาคตคงจะมีการฟื้นฟูและอนุรักษ์กันอย่างจริงจัง

๒.๗ ความโดดเด่นของภาษาไทย

ภาษาไทยมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองแตกต่างจากภาษาอื่น การใช้ให้ได้ผลสมความมุ่งหมายจะต้องรู้จักลักษณะของภาษาอย่างแท้จริงเสียก่อน มิฉะนั้นจะไม่สามารถหยิบยกหรือสามารถเลือกถ้อยคำได้ถูกต้อง

๒.๗.๑ ภาษาไทยมีตัวอักษรเป็นของตนเอง

ภาษาไทยมีตัวอักษรเป็นของตนเอง เป็นที่น่าภาคภูมิใจยิ่ง บางชาติไม่มีภาษาของตนเองต้องใช้ภาษาอื่น บางชาติมีภาษาของตนเองแต่ต้องใช้อักษรของชาติอื่น พระเจ้าวรวงศ์กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ได้ทรงกล่าวถึงตัวอักษรไทยว่า “พอขุนรามคำแหงได้บัญญัติตัวอักษรไทยขึ้น โดยดัดแปลงแบบที่ใช้กันอยู่ก่อนหน้านั้น ก็ได้บัญญัติขึ้นเพื่อให้เหมาะสมแก่ภาษาไทยเป็นส่วนมาก แต่แล้วก็ได้มีอักษรเพิ่มขึ้นมา เพื่อถ่ายตัวอักษรภาษาบาลีสันสกฤต ซึ่งเขียนต่างกันแต่ออกเสียงเหมือนกัน ตัวอักษรของไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีดังนี้

๒.๗.๒ ตัวอักษรแทนเสียงแท้ คือ สระ ซึ่งมีเสียง ๓๒ เสียง มีรูป ๒๑ รูป คือ

อะ	- วิสรรชนีย์	า	- ลากข้าง
อิ	- ฟินท์	,	- ฟันทอง
.	- หยาดน้ำค้าง	“	- ฟันหนู
อุ	- ดินเหยียด	อุ	- ดินคู่
เ	- ไม้หน้า	โ	- ไม้โอ
อี	- ไม้ไต่คู้	อ	- ไม้หันอากาศ (หรือไม้พัด)
อ	- ตัว อ	ว	- ตัว ว
ย	- ตัว ย	ไ	- ไม้มลาย
ใ			- ไม้ม้วน
ฤ	- รี	ฤา	- รือ
ฦ	- ลี	ฦา	- ลือ

๒.๗.๓ ตัวอักษรแทนเสียงแปร คือ พยัญชนะ มี ๔๔ ตัว

ก ข ฃ ค ฅ ฉ ง

จ ฉ ช ซ ฌ ญ

ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ

ค ต ถ ท ธ น

บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม

ย ร ล ว ศ ษ ส ห พ อ ฮ

๒.๑.๔ ตัวอักษรแทนเสียงคนตรี คือ วรรณยุกต์มี ๕ เสียง ๔ รูป

ก๋ ไม้เอก กี้ ไม้ตรี

ก๊ ไม้โท กั ไม้จัตวา

๒.๑.๕ ตัวอักษรแทนจำนวน คือ ตัวเลข

ไทยมีตัวเลขเป็นของตนเอง คือ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐ เป็นเอกลักษณ์ที่ควรรักษาไว้
อย่างยิ่งระมัดระวังเขียนอักษรไม่ชัดเจนนอกจากจะไม่รักษาเอกลักษณ์ของภาษาแล้วยังอาจจะสื่อ
ความหมายผิดพลาดได้

๒.๑.๖ ภาษาไทยแท้เป็นภาษาที่มีพยางค์เดียว

คำพยางค์เดียวออกเสียงสั้นชัดเจนมีความหมายที่ผู้ฟัง ฟังแล้วเข้าใจทันที ตัวอย่าง คำ
เรียกเครือญาติ เช่น พ่อ แม่ ลุง อา น้ำ ป้า พี่ น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย ฯลฯ

คำกริยา ไป มา เดิน นั่ง นอน พุด กิน ปีน ฯลฯ

คำเรียกชื่อสัตว์ นก กา เป็ด ไก่ หมู หมา งู วัว ควาย เสือ ลิง ค่าง ฯลฯ

คำเรียกชื่อสิ่งของ เสื้อ ผ้า มด หม้อ ถ้วย ชาม ไร่ นา ฯลฯ

๒.๑.๗ ภาษาไทยแท้มีตัวสะกดตามมาตรา

มาตราตัวสะกดมี ๘ มาตรา คือ คำไทยแท้จะมีตัวสะกดตามมาตราและไม่มีกัณฑ์
คือ

แม่ กก ใช้ “ก” เป็นตัวสะกด, แม่ กง ใช้ “ง” เป็นตัวสะกด

แม่ กค ใช้ “ค” เป็นตัวสะกด, แม่ กน ใช้ “น” เป็นตัวสะกด

แม่ กบ ใช้ “บ” เป็นตัวสะกด, แม่ กม ใช้ “ม” เป็นตัวสะกด

แม่ เกย ใช้ “ย” เป็นตัวสะกด, แม่ เกอว ใช้ “ว” เป็นตัวสะกด

ตัวอย่าง มากมาย ขาดแคลน ขมขื่น ข้างของ ร่วงโรย ของฉันทน์ เย็นฉ่ำ พบปะ คิดถึง
ฯลฯ

๒.๑.๘ คำไทยที่ยืมมาจากภาษาอื่น จะสังเกตได้จากการเขียนสะกดตามรูปเดิมภาษา
เดิมแต่ออกเสียงตามมาตราตัวสะกดไทย

แม่ กก ข ค ชม

ตัวอย่าง เลข โโรค เมฆ

แม่ กค จ ช ฅ ฎ ฐ ฑ ฒ ต ถ ท ธ

ตัวอย่างเช่น กิจ ราช ก๊าซ รัช ครูท วัฒนา พิฆาต รถ พุท

แม่ กบ ป พ ฟ ภ ตัวอย่างเช่น รูป ภาพ ลาก

แม่ กน ณ ญ ร ล พ ตัวอย่างเช่น คุณ อรัญ การ กาล กภาพ

๒.๗.๕ ภาษาไทยมีรูปสระวางไว้หลายตำแหน่ง

๑) ข้างหน้าพยัญชนะเช่น ไป เส เสาร์ ๗๗

๒) ข้างหลังพยัญชนะ เช่น จะ มา ๗๗

๓) ข้างบนพยัญชนะ เช่น ริ ดี ๗๗

๔) ข้างล่างพยัญชนะ เช่น ครู ดู ๗๗

๕) ข้างหน้าและข้างหลัง เช่น เขา เธอ ๗๗

๖) ทั้งข้างหน้าและข้างบน เช่น เป็น เสียง คิด ๗๗

การเขียน ถ้าไม่เข้าใจในเรื่องรูปและตำแหน่งของอักษรไทย ทั้งพยัญชนะและสระและวรรณยุกต์ จะทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจความหมายหรือความเปลี่ยนแปลง (ลายมือเขียนในปัจจุบันไม่ค่อยถือเป็นเรื่องสำคัญ)

๒.๗.๑๐ คำเดียวมีความหมายหลายอย่าง

ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด มีความหมายหลายอย่าง ทำให้คำมากขึ้นตามความต้องการจะสังเกตได้จากข้อความที่ประกอบ (หรือปริบท) หน้าที่ของคำต่างกัน ความหมายก็ต่างกัน

ตัวอย่าง

๑) “เขาสนุกสนานกันในห้องนั้น แต่น่าแปลกใจว่าทำไมเขากันไม่ให้กันเข้าไปในห้อง”

“กัน” คำแรก เป็นสรรพนาม แสดงจำนวนประมาณว่ามากกว่าหนึ่ง

“กัน” คำที่สอง เป็นกริยา หมายความว่า “ขัดขวางไม่ให้กระทำอะไรอย่างหนึ่ง

“กัน” คำที่สาม เป็นสรรพนามแสดงถึงผู้พูดแทนคำว่า “ฉัน”

๒) โบราณว่า ปลาหมอตายเพราะปาก แต่ฉันไม่กลัวเพราะฉันพูดเพราะเสมอ

“เพราะ” คำแรก เป็นบุพบท แสดงว่านามข้างหลังเป็นเหตุ

“เพราะ” คำที่สองเป็นสันธานแสดงเหตุผล

“เพราะ” คำที่สามเป็นวิเศษณ์ หมายถึงพูดน่าฟัง ๗๗

๒.๗.๑๑ ภาษาไทยมีความประณีต

การทำให้ขาดจากกัน เช่น ตัด หั่น แล่ เชือด เจียน สับ ซอย

การทำอาหารให้สุก เช่น ปิ้ง ย่าง ต้ม ตุ่น นึ่ง ผัด ทอด คั่ว ผิง อบ

บุพบทบอกสถานที่ (ติดกัน) เช่น ใกล้ ชิด ติด แนบ ข้าง

การเลือกใช้คำในการเขียน การพูด ต้องเลือกใช้ให้ถูก ถ้าเลือกผิดความหมายจะเปลี่ยนไปด้วย เช่นเขาหันหมู เขาสับหมู ดังนี้ เป็นต้น

๒.๗.๑๒ ภาษาไทยมีความประณีต

การเรียงคำในภาษาไทยเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง การเปลี่ยนตำแหน่งของคำ ความหมายของคำเปลี่ยนไปด้วย การวางคำผิดที่จะทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ทั้งนี้อาจจะเกิดจาก

ทั้ง ๑๑ ข้อ นั้น เป็นเครื่องยืนยันได้ว่า ภาษาไทยมีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว แต่ก็ต้องให้ความสำคัญในเรื่อง “อักษรไทย” นั่นคือ พ่อขุนรามคำแหงทรงเป็นผู้ประดิษฐ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๖ ตามประวัติศาสตร์และพัฒนาเรื่อย ๆ จนเป็นภาษาไทยปัจจุบัน โดยพระองค์นำอักษรมอญโบราณและอักษรขอมโบราณมาเทียบเคียงอักษรทั้งสอง ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต จึงต้องให้ความสำคัญกับภาษาเหล่านั้นด้วย หรืออีกอย่างหนึ่ง ภาษานั้น มักจะมีความใกล้เคียงกันในระดับภูมิภาค มีวิวัฒนาการกันมาอย่างน่าอัศจรรย์ อย่างเช่น ภาษาไทย นั้น เป็นภูมิภาคที่อยู่ติดกับอินเดียและจีนได้รับอิทธิพลจากทั้งสองภาษานี้มากที่สุดกว่าที่อื่น ๆ นี้คือ ความโดดเด่นของภาษาไทยที่ได้วิวัฒนาการมา

๒.๘ ระเบียบของการเรียงคำในภาษาไทย

๒.๘.๑. ไม่มีการเปลี่ยนแปลงภายในศัพท์หรือท้ายศัพท์

เพื่อแสดงหน้าที่ของคำ หรือที่จะแสดงเพศ พจน์ การก กาล มาลา วาจก เช่น ภาษาตระกูลอื่น การตีความจึงต้องดูตำแหน่งของคำโดยอาศัยข้อความประกอบ (บริบท) จึงจะเข้าใจความหมายได้

ตัวอย่าง

๒.๘.๑.๑ ฉันไม่ต้องการปูไข่ ไม่ใช่ไข่ปู

“ปูไข่” ไข่เป็นคำวิเศษณ์ แสดงให้ทราบว่าปูกำลังมีไข่

“ไข่ปู” ไข่เป็นคำนาม หมายถึง ไข่ของปู

๒.๘.๑.๒ ต่อไปนี้ เธอต้องอดทนให้มาก ไม่ใช่รู้จักแต่ทนอดอย่างเดียว

ตัวอย่าง

ในห้องนี้มีนักศึกษาชาย ๒๐ คน นักศึกษาหญิง ๑๐ คน (เพศ)

มีหลายคนไม่เห็นด้วย (พจน์)

เขากำลังทำงานอยู่ (กาล)

เธอต้องทำ มิฉะนั้นไม่ได้ผลดังที่ต้องการ (มาลา)

เขาถูกเรียกตัวเข้ากระทรวง (วาจก)

บางที เพศ พจน์ กาล มาลา วาจก ต้องอาศัยการพิจารณาจากคำขยายความ เช่น

ฉันอยากลงไปเดินเล่นในสวน เขาเดินมาหลายเที่ยวแล้ว

ภาษาไทยเป็นภาษาเรียงคำ ถ้าไม่ระมัดระวังและใช้ถูกต้อง อาจทำให้

๑) เกิดความกำกวม มีความหมายไม่แน่ชัด เช่น เขาเตือนให้เธอออกกำลังกายทุกวัน

“เตือน” ทุกวัน หรือ “ออกกำลังกาย” ทุกวัน

๒) มีความหมายคนละทาง เช่น

ใครให้มาใช้ ใครใช้ให้มา

ทั้ง ๒ ประโยคถูก แต่มีความหมายคนละอย่าง

๓) คำในภาษาไทยมีเสียงสัมพันธ์กับความหมาย เช่น

ก. คำที่ประสมสระเอ จะมีความหมายไปในทางที่ไม่ตรง เช่น

เก เข โขเซ รวนเร

ข. คำที่ประสมสระอ มี “ม” หรือ “น” สะกด จะมีความหมายไปในทางอหรือ โค้ง

เข้ามาหากัน เช่น งอนง้อ อ้อมค้อม น้อม อ้อม

๔) ภาษาไทยเป็นภาษาคนตรี

การเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยที่สำคัญที่สุด และทำให้ภาษาไทยเป็นภาษาที่อัจฉริยะ น่าสนใจก็คือการเปลี่ยนระดับเสียงของคำ หรือที่เรียกว่า วรรณยุกต์

ภาษาไทยนับว่ามีระเบียบการเรียงคำเช่นเดียวกับภาษาอื่น แต่เนื่องจากเป็นภาษาคำโดดจึงมีการเรียงคำต่อ ๆ กันไปเมื่อจำคำพูดแต่ละคำได้ ที่สำคัญที่โดดเด่นกว่าภาษาอื่น คือ การเปลี่ยนระดับเสียงได้เรียกว่า วรรณยุกต์ มีสามัญ เอก โท ตรี จัตวา หากที่ชาวตะวันตกจะเลียนแบบได้ง่าย ความไพเราะของภาษานี้เองจึงเกิดการสร้างสรรค์ภาษาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เช่น เสียงเพลงอันไพเราะต่าง ๆ ที่ปรากฏในปัจจุบัน

๒.๕ วรรณยุกต์

ด้วยเหตุที่ภาษาไทยเป็นภาษาพยางค์เดียวหรือคำโดดเช่นเดียวกับภาษาจีนมีวิธีเพิ่มคำให้มากขึ้นด้วยวิธีเปลี่ยนระดับเสียงให้ต่างกัน และมีความหมายต่างกันออกไป ในภาษาเขียนมี ๕ ระดับ คือ เสียงสามัญ เอก โท ตรี จัตวา มีเครื่องหมายแสดงระดับเสียงเรียกว่า “รูปวรรณยุกต์” ภาษาไทยมีอักษรแทนวรรณยุกต์เป็นครั้งแรกในสมัยพ่อขุนรามคำแหง คือ รูปวรรณยุกต์ คือ กำกับเสียง เอก และโท ต่อมาจึงมีรูปวรรณยุกต์ ๕ เสียงทำให้ภาษาไทยมีลักษณะพิเศษคือ

๒.๕.๑ มีคำใช้มากขึ้น ทำให้ภาษาขยายตัว

มา เคลื่อนเข้าไปใกล้

ม้า สัตว์สี่เท้าใช้เทียมรถ

หมา สัตว์สี่เท้าทั้งที่เป็นสัตว์ป่าและใช้เป็นสัตว์เลี้ยงก็มี

ขาว สีชนิดหนึ่ง, กระจ่างแจ้ง

ขาว คำบอกเล่า

ข้าว พืชที่ใช้เมล็ดเป็นอาหาร

๒.๕.๒ มีความไพเราะ เพราะรับเสียงต่าง ๆ ของคำทำให้เกิดเป็นเสียงดนตรี จัดอยู่ในจำพวกภาษาดนตรี (Musical Language) ถ้าผู้ใช้ภาษารู้จักเลือกทำให้เหมาะ จะเกิดเสียงไพเราะทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ หรือมองเห็นภาพได้ง่าย ด้วยเหตุนี้คนไทยส่วนมากจึงสามารถประพันธ์บทร้อยกรองได้ จนได้ชื่อว่าเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนเพราะลักษณะของภาษาเอื้ออยู่แล้ว

๒.๕.๓. ภาษาไทยมีจังหวะและความคล้องจอง

ภาษาไทยเป็นคำโดด แต่ละคำตัดจากกันได้โดยไม่เสียความหมาย จึงสามารถเขียนหรือออกเสียงให้เป็นจังหวะได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเน้นความและเกิดความกะทัดรัด นอกจากนี้ยังนิยมให้มีเสียงคล้องจองกันอีกด้วย จึงทำให้ภาษาไทยทั้งภาษาเขียนและภาษาพูดไพเราะยิ่งขึ้น ไม่ใช่แต่ในคำประพันธ์เท่านั้น แม้ภาษาความเรียงก็มีจังหวะและความคล้องจองกัน เช่น “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว เจ้าเมืองบ่เอาจังกอบในไพร่ลู่ทาง ใครใคร่ค้าช้างค้า ใครใคร่ค้าม้าค้า” ฯลฯ

๒.๕.๔ ภาษาไทยสามารถเลียนเสียงธรรมชาติและเลียนสำเนียงภาษาทุกภาษา

ภาษาไทยมีพยัญชนะที่มีพื้นเสียงต่างกันเป็นสามพวก คือ ไตรยางศ์และยังมีรูปวรรณยุกต์บังคับทำให้มีเสียงสูงต่ำต่างกันถึง ๕ ระดับ คือ สามัญ เอก โท ตรี จัตวา จึงสามารถเลียนเสียงต่าง ๆ ได้ใกล้เคียงที่สุด พระยาโกมารกุลได้ให้ความคิดเห็นเรื่องหนังสือไทยไว้ว่า “หนังสือไทยเป็นหนังสือที่เลียนสำเนียงได้ทุกภาษา” ในการพูดภาษาต่างประเทศคนไทยก็ได้ชื่อว่าเป็นพหูภาษาใดก็ออกเสียงได้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษามากกว่าชาติอื่น

๒.๕.๕ ภาษาเขียนมีวรรคตอน ภาษาพูดมีจังหวะ

ด้วยเหตุที่ภาษาไทยมีวิธีเขียนคำต่อกันไม่มีการเว้นระยะระหว่างคำ ต่อเมื่อจบจึงมีการเว้นวรรค วรรคตอนเป็นเรื่องสำคัญในภาษาไทย ในเรื่องการแบ่งความการเขียน ถ้าเว้นวรรคตอนผิดที่จะทำให้เสียความหมายหรือความเปลี่ยนแปลงไป ในการพูดก็ต้องเว้นจังหวะให้ถูกที่ เช่นเดียวกันถ้าหยุดผิดจังหวะ ความก็เปลี่ยนแปลงไป เช่น

พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียพันตำลึง = นิ่งเสียดีกว่าพูด

พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียพันตำลึง = ยิ่งนิ่งยิ่งเสียหายมาก

ราคาข้าวตกลงเกวียนละ ๔,๕๐๐ บาท = ราคาที่ตกลงกันเกวียนละ ๔,๕๐๐ บาท

ราคาข้าวตกลงเกวียนละ ๔,๕๐๐ บาท = ราคาข้าวลดลง เกวียนละ ๔,๕๐๐ บาท

๒.๕.๖ ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีลักษณะนาม

ลักษณะนาม คือ นามที่ออกลักษณะของนามข้างหน้า ซึ่งเป็นสิ่งที่เราผู้เป็นเจ้าของภาษาควรรักษา คือรู้จักใช้ให้ถูกต้อง

ลักษณะนามใช้ตามหลังจำนวนนับ และเพื่อบอกให้รู้ลักษณะต่าง ๆ กัน ของนามนั้น เช่น ผ้า ๒ ผืน, ผ้า ๒ ม้วน, ผ้า ๒ พับ, ผ้า ๒ ตั้ง ฯลฯ คำว่า ผืน, ม้วน, พับ, ตั้ง, บอกลักษณะของผ้าว่าต่างกันอย่างไรเป็นคำแสดงให้เห็นภาพอย่างชัดเจน

ใช้ตามหลังนามเมื่อต้องการเน้นหนักและบอกให้รู้ลักษณะ เช่น ฉันท้องการแหวนวงนั้น กระดาษริมนี้มีกี่แผ่น น้ำอัดลมขวดใหญ่ราคาเกือบบาท ฯลฯ

ลักษณะนามทำให้เราเข้าใจลักษณะมองเห็นภาพของนามข้างหน้า ภาษาไทยมีลักษณะที่แตกต่างจากภาษาอื่น ผู้เป็นเจ้าของภาษาควรรใช้ให้ถูกต้องรักษาไว้เป็นเอกลักษณ์ของภาษา

ดังที่สรุปแล้วว่า วรรณยุกต์ คือ ภาษาดนตรีมีขึ้นลงไปตามจังหวะการพูด ภาษาไทย แม้จะไม่มีไวยากรณ์แต่ก็ถือว่ามีหลักภาษาเป็นของตน ศ.พิเศษจำนงค์ ทองประเสริฐ ถือว่าเป็นปรมาจารย์ภาษาไทยในปัจจุบัน เป็นแบบอย่างที่อนุชนรุ่นหลังเอาเป็นตัวอย่าง ผลงานมากขึ้นได้รับการยอมรับ ได้วางหลักไว้ให้เป็นตัวอย่างต่อไปในอนาคต

๒.๕.๗ ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีระดับของคำ

ก. ราชาศัพท์

ชาติไทยเป็นชาติที่วัฒนธรรมสูงส่งมาแต่โบราณ ได้รับการยกย่องไปในนานาประเทศที่มีสัมพันธไมตรีกับไทย โดยเฉพาะในเรื่องการคารวะผู้มีอาวุโส ซึ่งแสดงออกทั้งทางกิริยามารยาทและการใช้ภาษา บุคคลในสังคมย่อมต่างกันด้วยวัย ด้วยคุณวุฒิลำดับญาติ ลำดับชั้นปกครอง ฯลฯ ภาษาไทยมีอักษระอย่างหนึ่ง คือ การใช้ให้เหมาะแก่บุคคล จนมีผู้กล่าวว่า “คนไทยพูดกันมักไม่เห็นตัวแต่ก็ทราบได้ทันทีว่า ผู้พูด และผู้ฟังเป็นหญิงหรือชาย เด็กหรือผู้ใหญ่” ทั้งนี้เพราะการใช้ถ้อยคำเหมาะแก่บุคคลซึ่งบอกได้อย่างฉับชัด เป็นความงดงามทั้งในทางภาษา วัฒนธรรมและสังคมในทางภาษาจะให้เห็นศิลปะของการใช้ภาษา ในทางสังคมจะให้เห็นวัฒนธรรมทางชนบประเพณี

ความเป็นมาของคำว่า “ราชาศัพท์”

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีพระมหากษัตริย์ปกครองมากกว่า ๗๐๐ ปี พระบารมีของพระมหากษัตริย์ปกป้องให้ประเทศไทยเป็นเอกราชตลอดมา ประชาชนชาวไทยจึงได้รับความร่มเย็นเป็นสุขมาจนเท่าทุกวันนี้ คนไทยเทิดทูลพระมหากษัตริย์เหนือบุคคลอื่นใดด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น จึงคิดค้นถ้อยคำที่จะใช้กับพระองค์ให้ผิดแผกไปจากบุคคลสามัญ เลือกรสรถ้อยคำอันไพเราะใช้เฉพาะพระเจ้าแผ่นดินหรือพระราช ศัพท์เหล่านั้นจึงเป็นภาษาที่งดงามและเรียกกันว่า “ราชาศัพท์” หมายความว่า คำที่ใช้สำหรับพระพระราช “ราชาศัพท์” เดิม

หมายถึง คำเฉพาะที่ใช้กับพระเจ้าแผ่นดิน ด้วยเหตุที่คนไทยเคารพและเทิดทูนพระองค์ท่านยิ่งล้น ทั้งเคารพและเทิดทูนพระราชวงศ์ด้วย ประกอบกับวัฒนธรรมทางภาษาของเรามีการใช้ถ้อยคำ เหมาะแก่ชั้นของบุคคลแล้ว จึงใช้ถ้อยคำให้สูงขึ้นตามลำดับรวมเรียกว่า “ราชาศัพท์” ซึ่งมีความ หมายถึง “ศัพท์” หรือคำที่ใช้เหมาะแก่บุคคลชั้นพระราช

ข. ความสำคัญของราชาศัพท์

ภาษาไทยเป็นภาษาที่ประณีต จนอาจจะกล่าวได้ว่า “คำต้องอยู่กับที่ของมัน” เรามีคำที่มีความหมายเดียวกันหลายคำ คำแสดงศักดิ์ของมันอยู่ในตัว ราชาศัพท์แสดงวัฒนธรรมทางภาษาและ สังคมในด้านต่างๆคือ

๑) ด้านภาษา แสดงศิลปะของการใช้ภาษา ในการเลือกใช้ถ้อยคำที่งดงาม ภาษา ไพเราะเป็นภาษาวรรณคดี

๒) ด้านสังคม แสดงขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีจิตใจสูงและความผูกพันทางจิตใจที่มีต่อกัน

ภาษากับสังคมมีความสัมพันธ์กัน ราชาศัพท์เป็นศิลปะของภาษาที่ควรรักษาไว้ การใช้ ราชาศัพท์ที่ถูกต้องเป็นศักดิ์ศรีของผู้ใช้และยังได้ชื่อว่าเป็นผู้รักษาวัฒนธรรมทางภาษา ซึ่งเป็น เอกลักษณ์ของชาติ

ราชาศัพท์ถือเป็นภาษาที่ถูกคัดเลือกมาจากภาษาต่าง ๆ ทั้งในไทยและต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตและ เขมร นับว่าถูกเลือกมากที่สุด จึงมีความสำคัญในการ นำไปใช้มากเพราะแสดงถึงศิลปะการใช้ภาษาที่เลือกถ้อยคำที่งดงาม และแสดงถึงความเป็น ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ทำให้เป็นเอกลักษณ์ของชาติที่ไม่มีชาติใดในโลกเหมือนชาติไทย ที่มีพระพุทธศาสนาเป็นหลักและมีภาษาทางพระพุทธศาสนา คือ ภาษาบาลีเข้ามาผสมกับภาษาของ ชาติทำให้เป็นภาษาบาลีเข้ามาผสมกับภาษาของชาติทำให้เป็นภาษาที่เพิ่มความงดงามและมีคุณค่า มากยิ่งขึ้น

๒.๕.๘ ภาษาไทยมีคำพ้องเสียง และพ้องรูป

๒.๕.๘.๑ คำพ้องเสียง

ภาษาต่าง ๆ ทุกภาษาย่อมมีการยืมคำภาษาอื่นมาใช้ ถ้ายืมมาจากภาษาเขียนก็รักษา ตัวอักษรเดิมไว้แต่ออกเสียงให้สะดวกในภาษาของตน ภาษาไทยรับภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต และ ภาษาเขมร ๆ มาปรับให้เข้ากันกับเสียงในภาษาไทย คำเหล่านั้นในภาษาเดิมออกเสียงต่างกัน แต่เมื่อนำมาปรับใช้ในภาษาไทย แม้ตัวอักษรต่างกัน แต่ออกเสียงเหมือนกันจึงเป็นคำพ้องเสียง คือมีเสียง พ้องกัน แต่มีความหมายต่างกัน ในการเขียนต้องให้ถูก มิฉะนั้นความหมายจะเปลี่ยน ไป

ก. ภาษาที่ยืมมาจากภาษาอื่น เช่น

กาน-ตัดให้เตียน การณ์-เหตุ

กาพ-คำ กานต์-เป็นที่รัก

กาล-เวลา กานท์-บทกลอน

การ-กิจ งาน ธุระ

สัน คือสิ่งที่มีลักษณะนูนสูง เป็นแนวยาว, ส่วนหนาของมิดหรือขวานที่อยู่ตรงข้ามกับคม

สรร - เลือก คัด สรรพ์ - ทั้งหมด

สรรค์ - สร้าง สันต์ - สงบ

สันทน - พุดจา ศัลย์ - ลูกศร ของมีปลายแหลม

สันท์ - ที่รัก ที่ที่บ สันห์ - ละมุนละม่อม สุภาพ นิ่มนวล

ข. ภาษาไทยแท้ พยัญชนะในภาษาไทยมี ๔๔ ตัว แต่มี ๒๐ เสียง ถ้าสะกดการันต์ ผิดพลาดไป ความหมายจะผิดพลาดไปด้วย

๒.๕.๘.๒ คำพ้องรูป

คำพ้องรูป คือ คำที่มีรูปเหมือนกันแต่ออกเสียงต่างกัน ด้วยเหตุที่คำไทยเขียนตัวอักษรติดกันไม่แยกคำเป็นช่วง ๆ จึงทำให้รูปคำเหมือนกัน แต่ความหมายต่างกัน ต้องเข้าใจความจึงจะใช้ได้ถูกต้อง ในการออกเสียงจึงต้องระมัดระวังมาก

คำพ้องรูป มีความสำคัญในเรื่องการออกเสียง ถ้าออกเสียงผิดความหมายจะผิดพลาดตามไปด้วย

๒.๑๐ ภาษาไทยมักจะละคำบางคำ (ส่วนมากเป็นภาษาพูด)

การกระทำบางคำทำให้เป็นประโยคบาง ประโยคมีความหมายไม่แน่ชัด อาจทำให้เข้าใจเป็นสองทาง เช่น

โตะสองตัวนี้ของเธอ

โตะของเธอสองตัวนี้ – ละคำว่า “คือ” หรือ “เป็น”

สองตัวนี้โตะของเธอ

ฉันไปโรงเรียนเวลา ๘.๐๐ น. ละคำบุรพบท “ที่” หรือ “ถึง” ฯลฯ

การละคำไว้ในฐานที่เข้าใจทำให้เกิดความสับสนในการใช้ภาษาได้ง่าย

๒.๑๑ ภาษาพูดมีคำเสริมแสดงความสุภาพ

ภาษาพูดมีคำเสริมท้ายประโยค

แสดงความสุภาพ เช่น เถิด ชี นะ จ๊ะ คะ ครับ ฯลฯ

แสดงความไม่สุภาพ เช่น โวย เว้ย วะ เป็นต้น

แสดงความรู้สึก เช่น นะจ๊ะ เป็นต้น

๒.๑๒ การลงเสียงหนักเบาทำให้หน้าที่ของคำเปลี่ยนไป

การออกเสียงในภาษาไทยที่มีเสียงหนัก-เบาไม่เท่ากันทุกพยางค์ ทั้งที่เป็นคำไทยแท้ และคำที่มาจากภาษาอื่น เช่น

กะทิ “กะ” เสียงเบากว่า “ทิ”

ลักษณะ “ลัก” เสียงหนักที่สุด “ณ” เสียงหนักรองลงมา “ษ” เบาที่สุด

การลงเสียงหนัก-เบาสำคัญอยู่ที่ “ความ” ถ้าคำนั้นมีความหมายชัดเจนต้องลงเสียงหนักทุกพยางค์

สระ = สวมไว้ รวบรวมไว้

สระสม = รวบรวมไว้ให้มากขึ้นเรื่อย ๆ

สระสาง = ทำสิ่งที่รวบรวมไว้ให้หายยุ่ง

การออกเสียงหนัก-เบายังอาจแยกให้เห็นความหมายที่แตกต่างกันได้เพราะทำหน้าที่ ผิดกัน เช่น

ก. ถ้ามันเสียก็แก้เสียให้ดี

“เสีย” คำแรกเป็นคำกริยา ลงเสียงหนัก หมายถึง “เสื่อมคุณภาพ”

“เสีย” คำหลังเสียงเบา เป็นคำวิเศษณ์เพื่อเน้นความหมาย “ให้เสร็จไป”

ข. ข้าวเย็นหมดแล้ว หมายถึงข้าวไม่ร้อนแล้ว เน้นที่คำว่า “เย็น” ข้าวเย็นหมดแล้ว หมายถึง ข้าวที่มีลักษณะเย็นไม่มีแล้วเน้นคำว่า “หมด”

วันนี้ ฉัน ไปกินข้าวเย็นด้วย หมายถึง ข้าวมือเย็น

ในการพูดจึงต้องระมัดระวังในการออกเสียงหนัก-เบาให้ถูกต้อง

๒.๑๓ การสร้างคำ

ภาษาทุกภาษาย่อมมีการขยายตัวตามความเจริญของมนุษย์ เมื่อสังคมกว้างขึ้นภาษาก็ต้องขยายตัวไปตามความต้องการของมนุษย์ นักภาษาได้ประมวลวิธีการขยายตัวออกไปเป็น ๘ ทาง ภาษาไทยก็ได้ขยายไปตามลักษณะนั้น จึงกล่าวได้ว่าไทยมีหลักในการสร้างคำตามแนวภาษาศาสตร์

๒.๑๓.๑ เกิดจากการแปรเสียง คือ เปลี่ยนเสียงเดิมให้เพี้ยนไป เสียงเปลี่ยนไป ความหมายก็เปลี่ยนไปด้วย ทำให้เพิ่มคำในภาษา เช่น

โชค - โชก ชุ่ม-ช่อม

ริกริก - หลุกหลิก ตรอก-กรอก เป็นต้น

๒.๑๓.๒ เกิดจากการเปลี่ยนเสียง คือ คำคำเดียวกัน แต่เปลี่ยนเสียงให้ต่างกันก็มี ความหมายต่างกัน เช่น

- ก. วิธี - ทำนองหรือหนทางที่จะทำ กฎเกณฑ์ ธรรมเนียม
พิธี - แบบอย่าง ธรรมเนียม งานที่จัดขึ้นตามลัทธิเพื่อความขลัง

ข. ฐาน - ที่ตั้ง แทน

- ฐานะ - หลักแหล่ง ตำแหน่ง
สีมา - เครื่องหมายปักเขตอุโบสถหรือบนกำแพงเมือง
เสมา - เครื่องหมายห้อยคอ รูปเหมือนเสมาโบสถ์

๒.๑๓.๓ เกิดจากการประสมคำ คือ นำคำมารวมกันแล้วเกิดความหมายอีกอย่างหนึ่ง เช่น

- คน - ไซ้ = คนไซ้ ผม - ยาว = ผมยาว
ปาก - กา - หมึก - ชิม = ปากกาหมึกชิม พ่อ - ตา = พ่อตา

๒.๑๓.๔ เกิดจากการเปลี่ยนตำแหน่ง โดยเฉพาะคำโดด การเปลี่ยนตำแหน่งของคำยอม ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป ทำให้เกิดคำขึ้นอีกคำหนึ่ง เช่น

- ไข่ไก่ - ไก่ไข่ ไม้คั้น - คั้นไม้
เดินทาง - ทางเดิน ใจร้อน - ร้อนใจ

๒.๑๓.๕ เกิดจากการแปรความ คือ ขยายความหมายของคำให้เพิ่มขึ้น เกิดเป็นคำที่มีความหมายมากขึ้น ตัวอย่างเช่น

ก. “เดิน” หมายความว่า เคลื่อนไป ก้าวหน้าไป ไปด้วยกำลังต่าง ๆ เช่น คนเดิน นาฬิกาเดิน

- เดินตลาด - วิ่งเต็นหาผู้ซื้อขาย
เดินเหิน - วิ่งเต็นขอความช่วยเหลือ
เดินແຕ້ມ - ใช้วิธีแยบคาย
เดินสะพัด - กระแสรวยวัน

๒.๑๓.๖ เกิดจากการเปลี่ยนความหมาย คือ เดิมความหมายอย่างหนึ่งแล้วเปลี่ยนความตามนัยของคำนั้นอีกขึ้นหนึ่ง ตัวอย่างเช่น

- นิยาย - เรื่องที่เล่าต่อ ๆ กันมา (เรื่องที่ผู้เล่าแต่งขึ้นเพื่อความสนุกหรือมีคติ)
นิยาย - การพูดเจ
กระโถน - ภาชนะที่รองรับของที่ต้องการทิ้ง
กระโถน - ผู้ที่ต้องรับรู้อย่างไม่ว่าทางดีหรือทางเสีย

๒.๑๓.๗ เกิดจากการนำภาษาอื่นมาใช้ ด้วยเหตุที่ชาติหนึ่งย่อมมีความสัมพันธ์กับชาติอื่น ๆ เช่น ทางศาสนา ทางสงคราม ทางการค้า ฯลฯ ความสัมพันธ์ในทางภาษาย่อมเกิดตามมาด้วย ไทยเราเคยมีความสัมพันธ์กับ จีน เขมร โปรตุเกส อังกฤษ ฝรั่งเศส อินเดีย อิหร่าน ฯลฯ จึงมีคำของชาติเหล่านี้เข้ามาปนอยู่ในภาษาไทย บางทีก็ใช้เสียงเดิม บางทีก็แปลงให้เข้ากับเสียงของไทย เช่น

ก๊วยเตี้ยว	เกี่ยมซิงตี	(จีน)
เชก	ชนมปิ้ง	(อังกฤษ)
เสวย	ขจร	(เขมร)
เขต	ธรรม	(บาลีสันสกฤต)
กุหลาบ	จาร์บี	(เปอร์เซีย) ฯลฯ

๒.๑๓.๘ เกิดจากการคิดตั้งคำใหม่ การบัญญัติคำขึ้นใหม่ บางทีก็อาศัยเสียงธรรมชาติหรือรูปร่างบางทีก็อาศัยในภาษาอื่น เช่น

ชักโครก	โทรทัศน์
ไฟฟ้า	กิจกรรม
พัลลม	ประยุกต์
คุณค่า	พฤติกรรม ฯลฯ

การสร้างคำในภาษาไทย โดยเฉพาะการประสมคำ ถ้าผู้ใช้ภาษาไม่เข้าใจใช้ให้ถูกต้อง เว้นวรรคในการเขียน เว้นจังหวะในการพูดผิดพลาดไป ย่อมทำให้ความหมายไม่ตรงตามความต้องการได้^๑

สรุป โดยรวมภาษาไทย เป็นภาษาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่สามารถนำภาษาต่าง ๆ มาประยุกต์ได้อย่างกลมกลืน มีความโดดเด่นในด้านโครงสร้างภาษาแบบตะวันออก แต่สามารถเลียนเสียงภาษาต่าง ๆ ได้ ทุกภาษาในโลก เพราะมีวรรณยุกต์เสียง ถึง ๕ ระดับ สามารถบัญญัติคำขึ้นมาใช้เองได้ตลอดเวลาเพื่อให้เป็นภาษาร่วมสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต ซึ่งเป็นภาษาทางศาสนา คนไทยเต็มใจที่จะพูดและสนทนา ในเรื่องหลักธรรม ข้อสังเกตมีว่า มีนักวิชาการระดับสูงหันมาให้ความสนใจ การอ่านพระไตรปิฎกมากขึ้น เนื่องจากข้อมูลหาได้สะดวกและภาษาที่แปลมาก็เป็นภาษาร่วมสมัย อยากรู้อะไรก็สามารถค้นหาทาง อินเทอร์เน็ตได้อย่างรวดเร็ว อีกข้อสังเกตหนึ่งคือว่า การศึกษาเรื่องศาสนา จะเป็นผู้ที่จบการศึกษาเป็นวิทยากรแล้วหรือมีอายุระดับ ๔๐ ปีขึ้นไป มากกว่าผู้ที่อยู่ในวัยศึกษา เพราะวัยเรียนนั้นนักเรียนมักจะติดขัด

^๑ ประพันธ์ กุลวิจิตรชัย, วัฒนธรรมไทย, (กรุงเทพมหานคร: เอกสารประกอบการบรรยาย ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มจร., ๒๕๔๓), หน้า ๕๗-๖๘.

เรื่องภาษาบาลีเช่น ชื่อตัวละครในเรื่อง การสะกดคำ บาลี สันสกฤต ไม่ค่อยถูก จึงเกิดความเบื่อหน่าย ทั้ง ๆ ที่อยากรู้ แต่ผู้สูงวัยมีความชำนาญเรื่องภาษาแตกฉานในหลายภาษา มีประสบการณ์มากแล้ว อีกทั้งธรรมเนียมทางพระพุทธศาสนามีเหตุผลเชื่อถือได้สามารถอธิบายได้อย่างภาคภูมิในทุกแง่ เช่น มีผู้ให้อธิบายเรื่อง เทวดาให้ฟัง ก็ สามารถ บอกได้ตามหลักของพระพุทธศาสนา ทั้งที่เป็นเทวดาโดยสมมติและโดยธรรม ทั้งคุณธรรมของเทวดาที่มีในตัวตน โดยไม่ต้องชี้ไปบนท้องฟ้าเป็นหลักคล้ายวิทยาศาสตร์ แต่ศาสนาพุทธมีแบบอย่างเหนือกว่านั้น

ภาษาไทยจึงมีระดับที่ยากง่ายเหมือนกับวิชาอื่น ๆ หากมีความสนใจที่จะศึกษา ก็ให้เรียนรู้ไปตามลำดับ ตามสติปัญญาของตน ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตไม่ใช่ภาษาของตน เพียงแต่ยืมมาใช้เพื่อความหลากหลายของวัฒนธรรมทางภาษาและเกิดความสวยงามเท่านั้น